

РЕШЕНИЕ

№ 21988

гр. София, 26.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 79 състав, в
публично заседание на 16.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Николай Димитров

при участието на секретаря Десислава В Симеонова, като разгледа дело номер **4917** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.118, ал.1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба М. Е. К. с ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], №7А, чрез адв. А. Т. срещу Решение № 2153-21-95/10.04.2025г. на директора на ТП на НОИ – С.-град, с което е отхвърлена като неоснователна жалбата ѝ срещу Разпореждане № [ЕГН]/11/ от 07.02.2025г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване за отказ за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст като неоснователна.
Жалбоподателят оспорва посоченото решение като счита, че същото е постановено при съществени нарушения на административнопроизводствените правила, противоречие с материалните разпоредби и несъответствие с целта на закона. В жалбата се сочи, че изводът на административния орган, че М. К., не е придобила право на пенсия е неправилен и незаконосъобразен. Твърди се, че към момента на подаване на заявлението за пенсиониране жалбоподателката е отговаряла на всички изисквания чл. 69б, ал.1 КСО. Възразява се срещу приложението на чл. 18, ал.4 от НПОС, тъй като константната съдебна практика приема, че посочената норма има указателен характер и е в противоречие с чл. 69, ал. 2 и чл. 69б, ал.1 КСО. В хода на съдебното производство жалбоподателят, редовно призован, се представлява от адв.Т., който поддържа жалбата, по сочените в нея съображения. Претендира разноси по представен списък. Не е депозирал писмени бележки в определения срок.
Ответникът – директора на ТП на НОИ С. -град, редовно призован, се представлява от юрк. А., която оспорва жалбата и предлага да се отхвърли като неоснователна и недоказана. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското

възнаграждение. В писмени бележки излага подробни аргументи за неоснователността на жалбата.

СГП, редовно и своевременно уведомена, не изпраща представител.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Със Заявление вх. № 2113-21-10058/30.12.2024г. жалбоподателката М. Е. К. е поискала да ѝ бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст /ОСВ/ към което е приложила необходимите документи по чл.2 от НПОС. Длъжностното лице по ПО е установило от представените документи, че М. К. има осигурителен стаж 19 години 07 месеца 27 дни от първа категория труд /осигурителен стаж на лица по чл. 69 КСО/ и 08 години 09 месеца и 10 дни от трета категория труд. Съгласно чл.104 от КСО общият осигурителен стаж, превърнат в трета категория труд, е определен на 41г., 06 м. и 15 дни. Към датата на подаване на заявлението - 30.12.2024г. е прието, че жалбоподателката е навършила 50г., 09м. и 03 дни. Длъжностното лице по ПО приело още, че сборът на осигурителният стаж и възраст е 92. Тъй като заявителката е служител по ЗМВР, длъжностното лице по ПО е приело, че М. К. попада в персоналният обхват на чл.69, ал.2 от КСО, а не в този по чл. 69б, ал.1 от КСО, отнасящ се за лицата, полагали труд от първа категория, и е извършило преценка на правото на лична пенсия на ОСВ на лицето по чл.69, ал.2 от КСО и чл.69б, ал.1 от КСО, във връзка с чл.18, ал.4 от НПОС. След като е констатирало, че М. К. няма навършени 54 години и 2 месеца, длъжностното лице е приело, че не са налице предпоставките по чл.69, ал.2 от КСО. В тази връзка е направен извод, че М. К. няма право на лична пенсия за ОСВ и по реда на чл.69б, ал.1 от КСО, тъй като не отговаряла на изискванията по чл.18, ал.4 от НПОС. С Разпореждане № [ЕГН]/11/ от 07.02.2025г. на длъжностно лице по ПО е отказано отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на жалбоподателката.

Разпореждането е обжалвано от М. К. с жалба вх.№1012-21-307/14.03.2025г. пред Директор на ТП на НОИ- С. град, като е представила и нови доказателства за осигурителен стаж касаещи периода от 13.12.2011г. до 07.11.2013г., през който лицето е ползвало неплатен отпуск за отглеждане на дете по чл.167а, ал.1 от КТ. По образуваното производство Директор на ТП на НОИ С.-град се произнесъл с Решение 2153-21-95/10.04.2025г. с което е отхвърлил като неоснователна жалбата срещу Разпореждане № № [ЕГН]/11/ от 07.02.2025г.

В решението органът е приел, че с оглед представените доказателства на жалбоподателката следва да се зачетат към 30.12.2024г.- 21 години 01 месеца 23 дни от първа категория труд и 08 години 05 месеца и 01 дни от трета категория труд, като общият осигурителен стаж на лицето превърнат в трета категория труд на основание чл.104 от КСО е 43 години, 05 месеца и 29 дни. Въпреки това, решаващият административен орган е приел, че М. К., попада в персоналният обхват на чл. 69, ал. 2 от КСО, а не на чл.69б, ал.1 от КСО, поради което преценката на правото ѝ на пенсия следва да се извърши по условията на тази разпоредба, а не по чл. 69б, ал.1 от КСО. След като жалбоподателката има изискуемия стаж по чл. 69 ал.2 от КСО, но няма навършена изискуемата възраст за 2024г. - 54 г. и 2 м., респективно разпоредбата на чл.18, ал. 4 от НПОС е неприложима, следователно тя не придобива право на лична пенсия за ОСВ. Прието е също така, че формалното наличие на основанията по чл. 69б, ал. 1 от КСО не е основание за отпускане на пенсия, предвид че водещ е характера на действително заеманата от М. К. длъжност и извършваната дейност, която не попада в обхвата на ПТКП (отм.) и НКТП.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК доколкото видно от известие за доставяне /л.54/ е, че решението Директор на ТП на НОИ- С. град на е връчено на 22.04.2025г., а видно от печата на писмо /л.14/ същото е изпратено на 05.05.2025г. Жалбата изхожда от легитимирано лице

по чл. 147, ал. 1 от АПК и срещу подлежащ на оспорване административен акт, поради което е процесуално допустима, а разгледана по същество, е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административно-производствените правила и материално - правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното Решение № 2153-21-95/10.04.2025г. на Директора на ТП на НОИ-С. град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/11/ от 07.02.2025г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване, са издадени от материално и териториално компетентни органи, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание и при липса на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

По отношение съответствието на оспорения акт с материалния закон, съдът намира следното:

За да откаже отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на М. К., пенсионният орган е приел, че тя не отговаря на условията за пенсиониране, както по чл. 69, ал. 2 от КСО, като формалното съответствие на изискванията на чл. 69б, ал. 1 от КСО не е основание за отпускане на пенсия, тъй като водещ е характерът на действително заеманата от жалбоподателката длъжност и извършваната дейност, която не попада в обхвата на ПТКП /отм./ и НКТП.

Разпоредбата на чл. 69, ал. 2 от КСО сочи, че: „Държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за специалните разузнавателни средства и по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, държавните служители по чл. 11 от Закона за пощенските услуги, държавните служители по чл. 15, ал. 3, т. 1 от Закона за противодействие на корупцията, държавните служители, осъществяващи дейността по охрана на съдебната власт по чл. 391 от Закона за съдебната власт, придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони, по Закона за Държавна агенция "Национална сигурност" и като военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.“.

Съгласно ал. 9 на чл. 69 КСО, от 31 декември 2016г. възрастта за лицата по ал. 1 – 7 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 55-годишна възраст за лицата по ал. 1, 2, 3, 5, 5а и 6 и до 45-годишна възраст за лицата по ал. 4 и 7.

По делото е безспорно установено, а и не се спори, че жалбоподателката не отговаря на законовото изискване за навършила възраст по чл. 69, ал. 2, във връзка с ал. 9 от КСО, която за 2024г. е 54 години и 2 месеца- според разпоредбата на чл. 17 а, ал. 1 т. 9 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/, според която е изчислено, че лицата по чл. 69, ал. 1 – 3, 5, 5а и 6 КСО придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършена възраст, както следва: от 1 януари 2024г. – 54 години и 2 месеца.

Към датата на подаване на заявлението - 30.12.2024г. М. К. е била навършила 50г., 09м. и 03 дни.

От друга страна, разпоредбата на чл. 69б, ал. 1 от КСО предвижда: Лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд придобиват право на пенсия при следните условия: т.1. Навършили са възраст до 31 декември 2015г. 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете; т.2. От 31 декември 2015г. възрастта по т.1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 55 година възраст.

Жалбоподателката отговаря на законовото изискване за възраст по чл. 69б, ал. 1, т. 1, 2 от КСО за навършени 50 години и 8 месеца за жените. Съгласно чл. 18 б, ал. 1, т. 9 от НПОС - Лицата по

чл. 69б, ал. 1 от КСО придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършена възраст, както следва: от 1 януари 2024г. – 50 години и 8 месеца за жените /и 54 години и 2 месеца за мъжете/.

Доказано е покриване на изискванията за осигурителен стаж, тъй като лицето има общо осигурителен стаж, превърнат към трета категория, от 43 години, 05 месеца и 29 дни, от които 21г. 01 м. 23 дни от първа категория като държавен служител по ЗМВР, при изискващи се 10 години. Въпросният стаж от 21г. 01 м. 23 дни като държавен служител по ЗМВР представлява повече от 2/3 от стажа на жалбоподателката. Не е спорно, че М. К. има изискуемия минимален сбор от осигурителен стаж и възраст 94 -след приетия за доказан от Директора на ТП-НОИ С.-град стаж от първа категория труд в размер на 21г., 01, м. и 23 дни и 08 години 05 месеца и 01 дни от трета категория труд, като общият осигурителен стаж на лицето превърнат в трета категория труд на основание чл.104 от КСО е 43 години, 05 месеца и 29 дни, а възрастта на лицето към датата на подаване на заявлението е 50г., 09м. и 03 дни.

Приложимата за жалбоподателката по отношение на нейната хипотеза правна норма е тази по чл. 69б ал. 1 от КСО.

Разпоредбата, която е обосновала отказ за отпускане на лична пенсия за ОСВ е тази на чл. 18, ал. 4 от НПОС и сочи, че: „Лицата, които не са придобили право на пенсия по чл. 69 КСО поради недостигащ осигурителен стаж, могат да се пенсионира по реда на чл. 69б, ал. 1 и 2 КСО“.

Тълкуването и прилагането на разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС не може да преустанови действието на норми от по- висок ранг, каквито са чл.69 и чл.69б КСО, поради което, на основание чл. 5, ал.1 от АПК, следва да се приложат нормите на КСО, като нормативен акт от по-висока от наредбата степен.

Не се споделя направеното от ответника стеснително тълкуване на чл. 69б, ал. 1 от КСО като приложима само за дейностите и професиите от първа категория труд, посочени в чл. 1 от НКТП.

Взе се в предвид, че в разпоредбата на чл. 17, ал. 2 от НПОС изрично е посочено, че осигурителният стаж по чл. 69 от КСО се зачита за първа категория труд, какъвто безспорно по силата на закона се явява положеният такъв от М. Е. К. като държавен служител по ЗМВР. От разпоредбата на чл. 17, ал. 2 от НПОС може да се направи извод, че осигурителният стаж на лицата по чл.69б КСО се „зачита“, а не се „приравнява“ на първа категория труд при пенсиониране, следователно трудът по чл.69 от КСО е от първа категория, а не от друг вид категория.

Не съществува изрична правна норма, обективизираща разлика между „зачетен“ труд първа категория (чл. 69, ал.2 от КСО) и „отработен“ при условията на първа категория труд (чл. 69б, ал.1 от КСО). В разпоредбата на чл. 69б, ал. 1 от КСО е посочено, че лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд, имат право на ранно пенсиониране, без оглед на това дали за положения труд са направени допълнителни осигурителни вноски в ППФ, каквото изискване законът не предвижда.

Разпоредбите на чл. 69 КСО и чл. 69б КСО са с равнозначно приложение с оглед на правните последици. Това означава, че при наличие на една от двете хипотези уредени в чл. 69 и чл. 69б КСО правото на пенсия следва да бъде зачетено, в която хипотеза може да бъде упражнено, а ако е възможно и по двете следва да се приложи нормативна уредба в благоприятен вариант за заявителя.

Приложимата според жалбоподателката по отношения на нейната хипотеза правна норма е тази по чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО.

Както бе отбелязано по-горе жалбоподателката има навършен осигурителен стаж и възраст

изискуеми по силата на чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст за това, че има най-малко 10 години положен труд при условията на първа категория като държавен служител по ЗМВР.

Разпоредбата, която е обосновала обжалвания в настоящото съдебно производство отказ е тази на чл. 18, ал. 4 от НПОС и сочи, че: „Лицата, които не са придобили право на пенсия по чл. 69 КСО поради недостигащ осигурителен стаж, могат да се пенсионират по реда на чл. 69б, ал. 1 и 2 КСО“.

Трайната съдебна практика на административните съдилища и на Върховния административен съд е, че нормата на чл. 18, ал. 4 НПОС има указателен характер и е в противоречие с нормите на чл. 69, ал. 1 и ал.2 от КСО и чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО, поради това че въвежда нови правила, различни от предвидените в нормите на КСО. При наличие на установеното противоречие на чл. 18, ал. 4 от НПОС с чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО, на основание чл. 5, ал. 1 от АПК следва да се приложат нормите на КСО като нормативен акт от по-висока степен от наредбата в кореспонденция с разпоредбата на чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове. В тази връзка, съдът приема, че разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС не е пречка за приложението на чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО при наличие на навършена възраст и осигурителен стаж, какъвто е и настоящият случай. Жалбоподателката е изпълнила условието за осигурителен стаж по чл. 69, ал. 2 от КСО, но не е навършила изискуемата по тази разпоредба възраст и от съдържанието на цитираната подзаконова норма на чл. 18, ал. 4 от НПОС става ясно, че за да може да се пенсионира по чл. 69б ал. 1 от КСО трябва да не ѝ достига осигурителен стаж по чл. 69 от КСО /а не, както в нейния случай да не ѝ достига изискуема възраст/, т. е. поставено е условие за приложението на една от двете законови разпоредби, какъвто ограничителен избор не е предопределен от самия кодекс.

В тази насока са и множество решения на ВАС, сред които: Решение № 4375 от 28.04.2025г. по адм. дело № 7497/2024г., Решение № 13432 от 10.12.2024г. по адм. д. № 5649/2024г., Решение № 1468 от 18.02.2025г. по адм. д. № 10885/2024г., Решение № 562 от 22.01.2025г. по адм. д. № 11098/2024г., Решение № 2076 от 4.03.2025г. по адм. д. № 11285/2024г. , Решение № 2259/18.02.2021г. по адм. д. № 10189/2020г. и др., в които се посочва, че норми от подзаконов нормативен акт като чл. 18, ал. 4 и чл. 17, ал. 2 НПОС не могат да преустановят действието на норми от по- висок ранг, каквито са чл. 69 и чл. 69б КСО. Обратното би означавало, че законодателят е предвидил неравноправно третиране на лицата по стаж и възраст, което е в противоречие с разписания в чл. 3, т. 3 КСО принцип на равнопоставеност на осигурените лица, както и останалите принципи по чл. 3 от КСО, изискващи държавното обществено осигуряване да се осъществява при спазване на задължителност и всеобщност на осигуряването, солидарност на осигурените лица, равнопоставеност на осигурените лица.

По изложените съображения съдът приема, че жалбоподателката към деня на подаване на заявлението си е отговаряла на всички кумулативно предвидени законови предпоставки по чл. 69б, ал. 1 от КСО за отпускането на лична пенсия ОСВ при условията на посочената разпоредба, с оглед на което така постановения отказ на пенсионния орган се явява издаден при неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон и в несъответствие с целта на закона.

Ето защо оспореното решение следва да се отмени. Естеството на въпроса е от компетентността на Ръководителя на ПО при ТП на НОИ-С.- град и следва преписката да се изпрати на посочения орган за ново произнасяне, съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение по тълкуването и прилагането на закона.

С оглед изхода на спора в полза на жалбоподателката следва да се присъдят разноски. Претендирани са такива по списък в размер на 1500 лв., съгласно представен договор за правна защита и съдействие. С оглед своевременно направеното възражение от страна на ответник за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар, съдът намира, че същият следва да бъде намален до минималния размер от 500 лева, определен в чл.8, ал.2, т.2 от Наредба №1/09.07.2004г. за възнагражденията за адвокатска работа за дела по КСО, като се отчете действителната фактическа и правна сложност на делото и решаването му в едно съдебно заседание, без да са разпитвани свидетели, да са назначавани и приемани експертизи или писмени доказателства.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 и чл. 174 от АПК, Административен съд – София град, трето отделение, 79 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на М. Е. К. Решение № 2153-21-95/10.04.2025г. на директора на ТП на НОИ - С. - град.

ИЗПРАЩА преписката на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ-С. град за ново произнасяне по Заявление с вх. № 2113-21-10058/30.12.2024г. на М. Е. К., при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото решение по тълкуване и прилагане на закона, в 14-дневен срок, от влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на М. Е. К., с ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], №7А разноски за настоящото дело в размер на 500 /петстотин/ лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от неговото получаване.